

S. M.

Dekret o amnestii

Palestra 8/9(81), 66-67

1964

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRZEGLĄD USTAWODAWSTWA

1. Dekret o amnestii

Z okazji XX-lecia Polski Ludowej został wydany dekret z dn. 20 lipca 1964 r. o amnestii (Dz. U. Nr 27, poz. 174). Przepisy tego dekretu ustalają zakres zastosowania amnestii w sposób następujący:

1) puszczenie w niepamięć i przebaczenie przestępstw oraz występków skarbowych, zagrożonych karą pozbawienia wolności do roku lub karą grzywny albo obiema tymi karami łącznie, oraz wykroczeń pospolitych i wykroczeń skarbowych, a także przestępstw określonych w art. 108 § 1 i 2 k.k.W.P.; wobec kobiet wychowujących dzieci do lat 14, a także wobec osób, które w dniu wejścia w życie dekretu ukończyły lat 55 (kobiety) i lat 60 (mężczyźni), oraz wobec osób, które w chwili popełnienia przestępstwa nie ukończyły lat 18 — zakres amnestii jest rozszerzony do przestępstw zagrożonych karą pozbawienia wolności do lat dwóch;

2) darowanie kar pozbawienia wolności orzeczonych w rozmiarze do jednego roku i złagodzenie o połowę kar pozbawienia wolności orzeczonych w rozmiarze do lat dwóch. Natomiast wobec kobiet wychowujących dzieci do lat 14 oraz wobec osób starszych i przestępców młodocianych daruje się kary pozbawienia wolności orzeczone w rozmiarze do lat dwóch, a łagodzi o połowę kary orzeczone w rozmiarze powyżej dwóch do trzech lat;

3) darowanie samoistnych kar grzywny orzeczonych w rozmiarze do 5 000 zł oraz grzywien do 1 000 zł, orzeczonych obok kar pozbawienia wolności;

4) darowanie kar dodatkowych z wyjątkiem prawomocnych orzeczeń o przeпадku majątku, o nawiązce, o utracie prawa prowadzenia pojazdów mechanicznych, o utracie praw rodzicielskich lub opiekuńczych, o degradacji, o przypadku narzędz: przestępstwa, przedmiotów, których posiadanie jest zakazane lub wymaga zezwolenia, jak również kosztów zasądzonych na rzecz oskarżyciela prywatnego;

5) złagodzenie o połowę kar pozbawienia wolności orzeczonych w rozmiarze powyżej dwu do pięciu lat za przestępstwa urzędnicze popełnione bez chęci osiągnięcia korzyści osobistej (art. 283 § 1 k.k.), za większość przestępstw drogowych i przestępstw popełnionych z winy nieumyślnej. Dobrodziejstwa tego nie stosuje się jednak wtedy, gdy w wyniku przestępstwa urzędniczego powstała szkoda w mieniu społecznym w wysokości przeszło 100 000 zł, jak również nie stosuje się wobec tych, którzy popełniając przestępstwo drogowe w stanie nietrzeźwości, powodują śmierć człowieka lub ciężkie uszkodzenie ciała;

6) możliwość złagodzenia o połowę każdej kary terminowej pozbawienia wolności lub nawet zupełnego zwolnienia od kary — niezależnie od jej wysokości — wówczas, gdy sprawca przestępstwa popełnionego przed dniem wejścia w życie dekretu zgłosi się do organu powołanego do ścigania przestępstw nie później niż w ciągu 3 miesięcy od dnia wejścia w życie dekretu (22 lipca 1964 r.) i ujawni okoliczności czynu oraz osoby, które z nim współdziałały w dokonaniu tego przestępstwa. W omawianych w tym punkcie wypadkach przepisy dekretu nie przewidują żadnych wyłączeń, stosuje się więc ten przepis także w wypadkach ewentualnej recydywy oraz wobec sprawców wszystkich rodzajów przestępstw.

Przepisy dekretu wyłączają spod jego dobrodziejstwa recydywistów, sprawców przestępstw o charakterze chuligańskim, przestępstw łapownictwa i płatnej pro-

tekcji, rozbojów, umyślnych podpażeń, sabotażu, sprawców poważnych przestępstw dewizowych oraz przestępstw polegających na umyślnym uszkodzeniu mienia społecznego, jeżeli powstała szkoda przekracza 3 000 zł.

W razie darowania kary pozbawienia wolności czczonej w rozmiarze do 6 miesięcy albo samoistnej kary grzywny bądź też obu tych kar łącznie skazanie uważa się za niebyłe, a karty karne ulegają usunięciu z Rejestru Skazanych.

W razie zbiegu przestępstw podlegających amnestii stosuje się amnestię do każdego ze zbiegających się przestępstw. W razie zbiegu przestępstwa podlegającego amnestii z przestępstwem nie podlegającym amnestii stosuje się amnestię w granicach określonych dekretem do przestępstwa podlegającego amnestii. Po zastosowaniu amnestii orzeka się w miarę potrzeby karę łączną na zasadach ogólnych.

Realizacja przepisów dekretu o amnestii została zlecona sądom właściwym do rozpoznania danej sprawy, działającym na wniosek prokuratora lub z własnej inicjatywy. W postępowaniu przygotowawczym amnestię stosuje prokurator, a w sprawach o wykroczenia i wykroczenia skarbowe — właściwy organ administracji państwowej.

Na postanowienie w przedmiocie amnestii przysługuje zażalenie.

2. Ulgi w opłatach notarialnych i sądowych

W celu poparcia rozwoju budownictwa mieszkaniowego z własnych środków ludności zostały wprowadzone rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dn. 7 stycznia 1958 r. (Dz. U. Nr 4, poz. 15) niektóre ulgi w opłatach notarialnych i sądowych. Ulgi te polegały na ustaleniu jedynie połowy obowiązujących stawek przy wymiarze opłat za czynności notarialne i opłat sądowych od wniosków o wpisy w księgach wieczystych, dokonywanych w związku ze sprzedażą nieruchomości na podstawie ustawy z dn. 28 maja 1957 r. o sprzedaży przez Państwo domów mieszkalnych i działek budowlanych (Dz. U. Nr 31, poz. 132).

Wspomniane przepisy zostały zastąpione przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dn. 24 czerwca 1964 r. w sprawie opłat za niektóre czynności notarialne i w sprawie ulg w opłatach sądowych (Dz. U. Nr 26, poz. 172). Ten ostatni akt prawny rozszerza zakres ulg finansowych, preferując szczególnie spółdzielnie budownictwa mieszkaniowego w razie nabywania, zbycia lub zamiany przez nie domów mieszkalnych i ustanawiania na ich rzecz prawa wieczystego użytkowania gruntu. Poprzednio wprowadzone ulgi w uiszczaniu opłat notarialnych i sądowych zostały nadal utrzymane, jeśli dotyczą one obrotu związanego z wykonywaniem przepisów powołanej wyżej ustawy o sprzedaży przez Państwo domów mieszkalnych i działek budowlanych.

3. Uprawnienia rad narodowych i ich prezydiów do wydawania miejscowych przepisów prawnych oraz sposób publikowania tych przepisów

Z dniem 6 czerwca 1964 r. weszła w życie ustawa z dn. 25 lutego 1961 r. o wydawaniu przepisów prawnych przez rady narodowe (Dz. U. Nr 8, poz. 47).

Rady narodowe wydają przepisy prawne powszechnie obowiązujące na podległym im terenie na podstawie:

1) uprawnienia udzielonego w odrębnych ustawach (z mocy szczególnej delegacji ustawowej) bądź